

Technische nota

Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen: werknemers 2010

Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor werknemers voor zes beroepsgroepen 2004-2010

Brussel juli 2011

Technische nota's verstrekken bijkomende en gedetailleerde informatie uit de werkbaarheidsmonitor over een specifiek thema. Technische nota's zijn enkel op de website beschikbaar.

Meer resultaten van de werkbaarheidsmonitor zijn te raadplegen en te downloaden op de website www.werkbaarwerk.be

Inhoud

Inleiding	5
1. Gehanteerde methodologie en leeswijze	6
2. Beroepsgroep ongeschoolde/geoefende arbeiders	10
2.1. De werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2010 ...	10
2.1.1 De cijfers	10
2.1.2 Verschil ongeschoolde/geoefende arbeiders en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	11
2.2. De risico-indicatoren voor ongeschoolde/geoefende arbeiders 2010.....	12
2.2.1 De cijfers	12
2.2.2 Verschil ongeschoolde/geoefende arbeiders en Vlaams gemiddelde risico- indicatoren	13
2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2010	14
2.4. Evolutie risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2010	15
3. Beroepsgroep geschoolde arbeiders-technici	16
3.1. De werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeider-technici 2010	16
3.1.1 De cijfers	16
3.1.2 Verschil geschoolde arbeiders-technici en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	17
3.2. De risico-indicatoren voor geschoolde arbeiders-technici 2010	18
3.2.1 De cijfers	18
3.2.2 Verschil geschoolde arbeiders-technici en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010	19
3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2010	20
3.4. Evolutie risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2010.....	21
4. Beroepsgroep uitvoerende bedienden	22
4.1. De werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2010	22
4.1.1 De cijfers	22
4.1.2 Verschil uitvoerende bedienden en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	23

4.2.	De risico-indicatoren voor uitvoerende bedienden 2010	25
4.2.1	De cijfers	25
4.2.2	Verschil uitvoerende bedienden en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010	26
4.3.	Evolutie werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2004-2010	28
4.4.	Evolutie risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2004-2010	29
5.	Beroepsgroep zorg/onderwijsfunctie	30
5.1.	De werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2010	30
5.1.1	De cijfers	30
5.1.2	Verschil zorg/onderwijsfunctie en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	31
5.2.	De risico-indicatoren voor zorg/onderwijsfunctie 2010	32
5.2.1	De cijfers	32
5.2.2	Verschil zorg/onderwijsfunctie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010	33
5.3.	Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2010	34
5.4.	Evolutie risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2010	35
6.	Beroepsgroep middenkader/professional	36
6.1.	De werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2010	36
6.1.1	De cijfers	36
6.1.2	Verschil middenkader/professional en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	37
6.2.	De risico-indicatoren voor middenkader/professional 2010	38
6.2.1	De cijfers	38
6.2.2	Verschil middenkader/professional en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren	39
6.3.	Evolutie werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2004-2010	40
6.4.	Evolutie risico-indicatoren middenkader/professional 2004-2010	41
7.	Beroepsgroep kader/directie	42
7.1.	De werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2010	42
7.1.1	De cijfers	42
7.1.2	Verschil kader/directie en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren	43
7.2.	De risico-indicatoren voor kader/directie 2010	44

7.2.1	De cijfers	44
7.2.2	Verschil kader/directie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren	45
7.3.	Evolutie werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2004-2010	46
7.4.	Evolutie risico-indicatoren kader/directie 2004-2010.....	47
	Referentielijst	48

Inleiding

Deze nota rapporteert de resultaten van de meting van de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004-2010 voor de werknemers voor zes beroepsgroepen:

- ▀ ongeschoolde of geoefende arbeiders
- ▀ geschoolde arbeiders, technici
- ▀ uitvoerende bedienden
- ▀ zorg- of onderwijsfuncties
- ▀ middenkaders of professionals
- ▀ kaders of directies

De nota verstrekt aan de geïnteresseerde lezer de methodologische basis voor de dossiers¹ die voor deze beroepsgroepen werden opgemaakt. Centraal staat de evolutie van de vier werkbaarheidsindicatoren (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans) en de zes risico-indicatoren (werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie, relatie directe leiding en arbeidsomstandigheden).

Voorliggende nota is opgedeeld in zeven delen. Het eerste deel beschrijft de methodiek die voor de analyse van de individuele beroepsgroepen werd gehanteerd. Daarna volgt één deel per beroepsgroep. Hierin worden voor 2010 de werkbaarheids- en de risico-indicatoren getoetst op het verschil met het gemiddelde voor Vlaanderen. Per beroepsgroep wordt ook grafisch een synthetisch overzicht gemaakt van de verschillen tussen 2004 en 2010.

¹ De dossiers voor de zes beroepsgroepen kan de lezer gratis downloaden op de website www.werkbaarwerk.be

1. Gehanteerde methodologie en leeswijze

Voor een overzicht van de methodologie die voor de werkbaarheidsmonitor werd gehanteerd verwijzen we naar de methodologische nota (Bourdeaud'hui, R., 2010)² en informatiedossier wat maakt werk werkbaar? (Bourdeaud'hui, R., 2011)³ beschikbaar op de website www.werkbaarwerk.be.

In voorliggende nota presenteren we de werkbaarheid voor de Vlaamse werknemers uit zes beroepsgroepen op basis van een vergelijking met het Vlaamse gemiddelde. Om beroepsgroepen te vergelijken op het vlak van werkbaarheids- en risico-indicatoren zetten we elke beroepsgroep af tegen het (ongewogen) Vlaamse gemiddelde. De gehanteerde techniek voor verschiltoetsing is gebaseerd op effectcoderingen, logistische regressie en de berekening van de bijhorende (Wald) chi-kwadraten. Deze procedure vermijdt cumulatie van fouten door herhaald afhankelijk toetsen, corrigeert voor sterk afwijkende indicatorscores voor omvangrijke beroepsgroepen (grote beroepsgroepen wegen niet meer dan kleine beroepsgroepen), garandeert correcte vergelijkingen en laat reële verschillen tussen de beroepsgroepen aan de oppervlakte komen.

We presenteren de gegevens eerst in tabelvorm zoals beschreven in de leeswijzer in onderstaande tabel: voor elke beroepsgroep wordt voor 2010⁴ voor elk van de vier werkbaarheidsindicatoren en de zes risico-indicatoren berekend welk aandeel van die deelpopulatie tot de niet problematische, tot de problematische en tot de acuut problematische groep behoort. Er wordt nagegaan of deze score afwijkt van het Vlaamse gemiddelde. Wanneer de score voor een specifieke beroepsgroep afwijkt van deze gemiddelden (de gemeten percentageverschillen blijken statistisch significant ($\alpha=0,05$), mogen we ervan uitgaan dat de beroepsgroep een rol speelt in de risico's die werknemers lopen om al dan niet in de (acute) probleemgroep terecht te komen⁵.

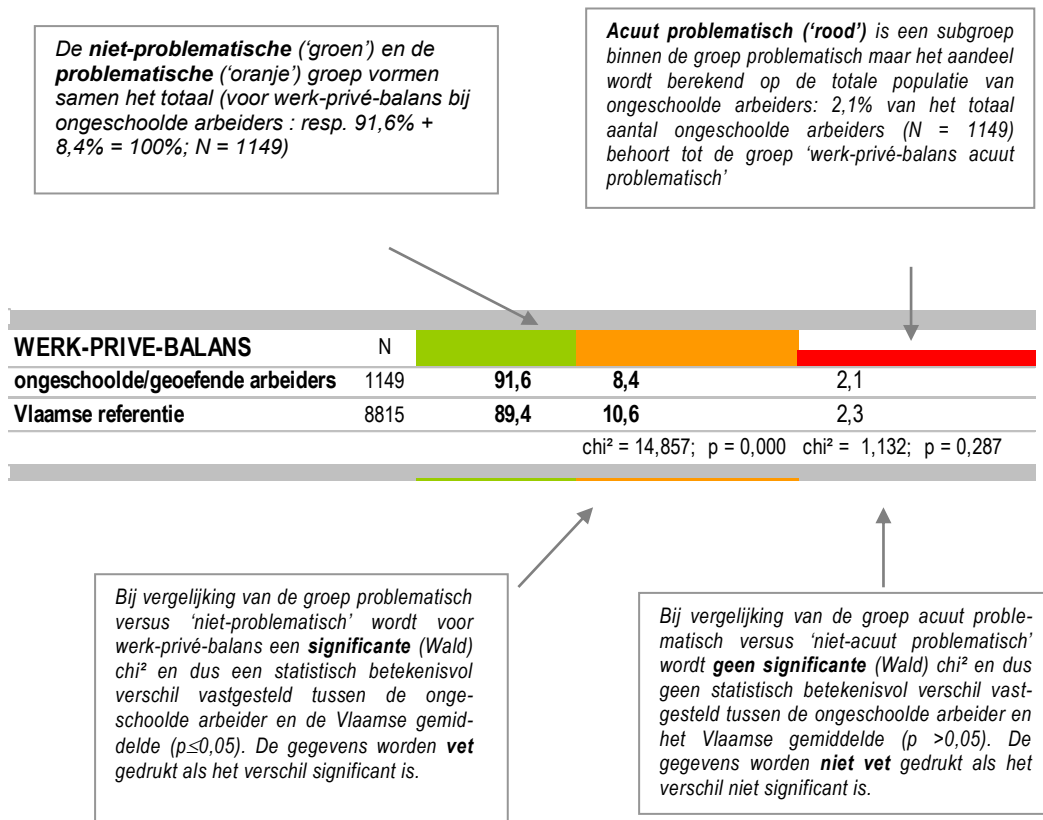
² Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S (2010), Methodologische nota, beschrijving en vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004,2007,2010 en de werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2007, 2010, SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2010.

³ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S (2011), Wat maakt werk werkbaar 2004-2007-2010 werknemers? Onderzoek naar determinanten van werkbaar werk op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004-2007-2010 voor werknemers, SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2011.

⁴ De informatie voor 2004 en 2007 is te vinden in Bourdeaud'hui R. & Vanderhaeghe, S. (2009), Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen: werknemers 2004-2007: Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor werknemers voor zes beroepsgroepen 2004- 2007, SERV/STV- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2009.

⁵ Omdat autonomie acuut problematisch bij de kaders/directie niet voorkomt in 2004 en 2010 kan niet getoetst worden op de variatie in de afhankelijke variabele. Om dit probleem op te lossen werd voor die beroepsgroep een fictieve waarneming met een minimaal weegcoëfficiënt toegevoegd. Op die manier is het mogelijk ook voor deze risicofactor via de techniek van deviation na te gaan welke beroepsgroepen afwijken van het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 1: Leeswijzer werkbaarheid beroepsgroepen (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeiders)

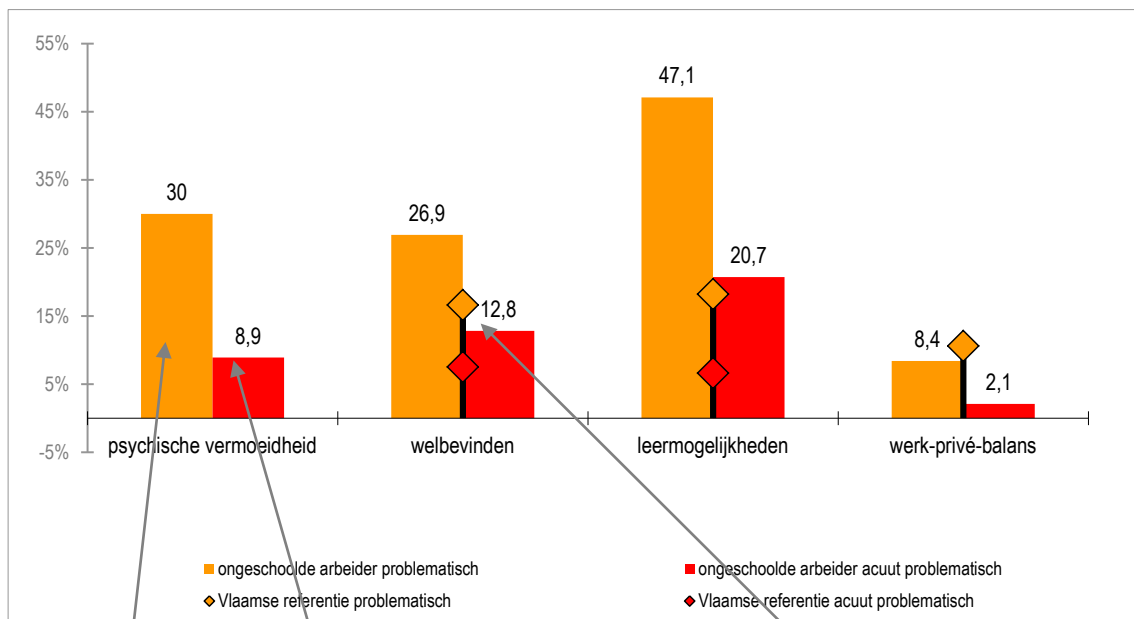

De bevindingen uit de bovenstaande tabel worden voor de verschillen met het Vlaamse gemiddelde ook grafisch voorgesteld⁶. Onderstaande figuur geeft hiervoor de leeswijzer:

⁶ Slechts in en paar gevallen wijkt de richting van het verschil bij een toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde af van deze zichtbaar op de grafieken waar gebruik wordt gemaakt van het Vlaamse referentiecijfer. Het betreft een toetsing voor:

- uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden problematisch/acuut problematisch, autonomie problematisch/acuut problematisch (Verdere toelichting kan de lezer vinden in hoofdstuk 4)

Figuur 1: Leeswijzer werkbaarheidsindicatoren 2010 (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeiders)

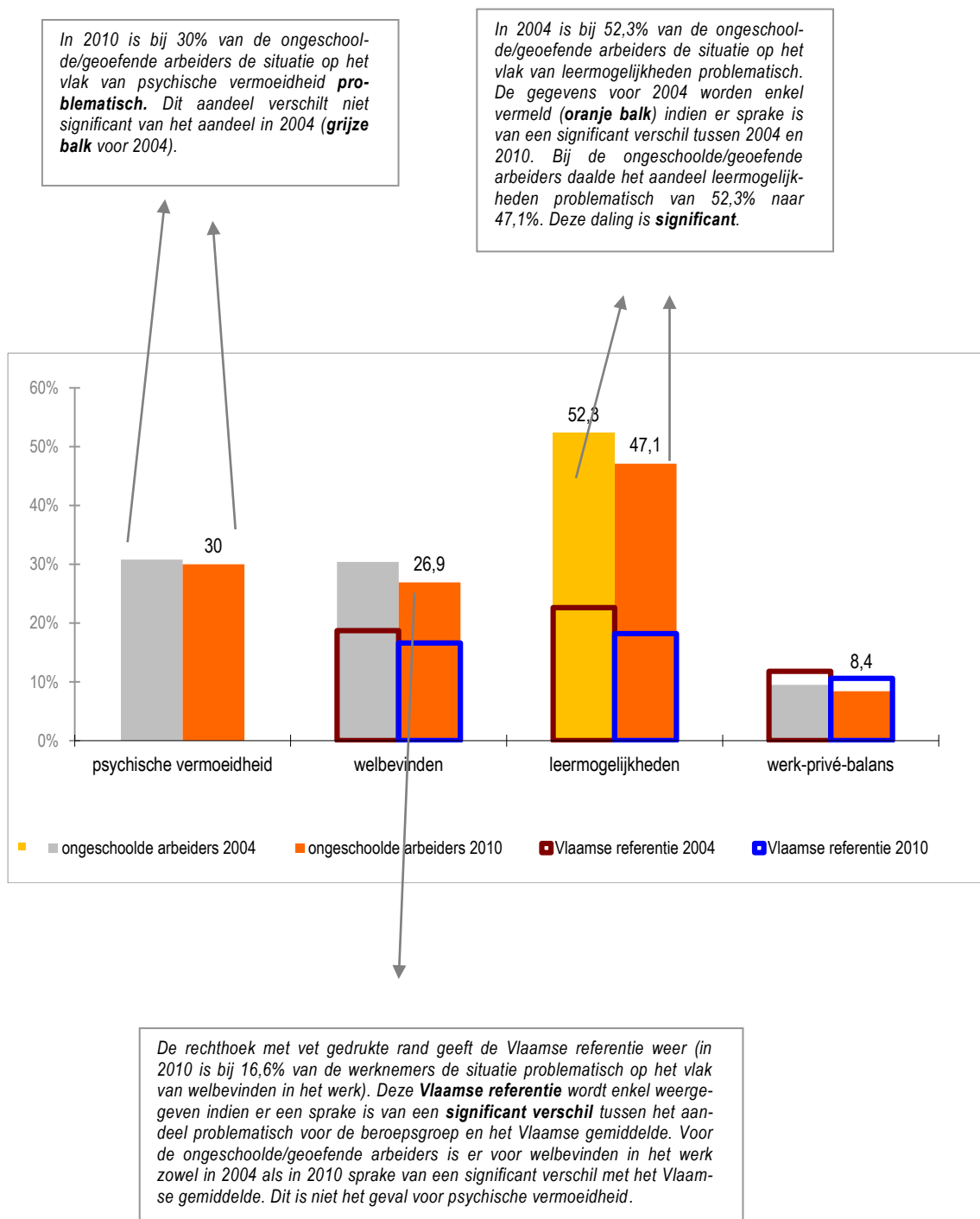

Bij 30% van de ongeschoolde/geoefende arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid **problematisch** en bij 8,9% is ze **acuut problematisch**.

Deze **vierhoek** geeft de Vlaamse referentie weer voor welbevinden op het werk (voor 16,6% van de Vlaamse werknemers is de situatie problematisch op het vlak van welbevinden in het werk). De vierhoek wordt enkel weergegeven in het geval van een **statistisch betekenisvol verschil** tussen de beroepsgroep (hier ongeschoolde/geoefende arbeiders) en het gemiddelde voor Vlaanderen ($p \leq 0,05$). Het aandeel problematisch ligt voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders boven het Vlaamse referentiecijfer (oranje balk is hoger dan oranje vierhoek). Met betrekking tot welbevinden in het werk is er zowel voor het aandeel problematisch als voor het aandeel acuut problematisch (rode vierhoek) een significant verschil.

Voor iedere beroepsgroep wordt een overzichtsgrafiek gemaakt waarin zowel de vergelijking 2004-2010 binnen de beroepsgroep als de vergelijking met het referentiecijfer voor het betrokken jaar wordt voorgesteld. Onderstaande figuur is hiervoor de leeswijzer.

Figuur 2: Leeswijzer vergelijking werkbaarheidsindicatoren 2004-2010 (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeider)

2. Beroepsgroep ongeschoolde/geoefende arbeiders⁷

Het WBM-bestand bevat gegevens van 1177 ongeschoolde/geoefende arbeiders voor 2010.

2.1. De werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2010

2.1.1 De cijfers

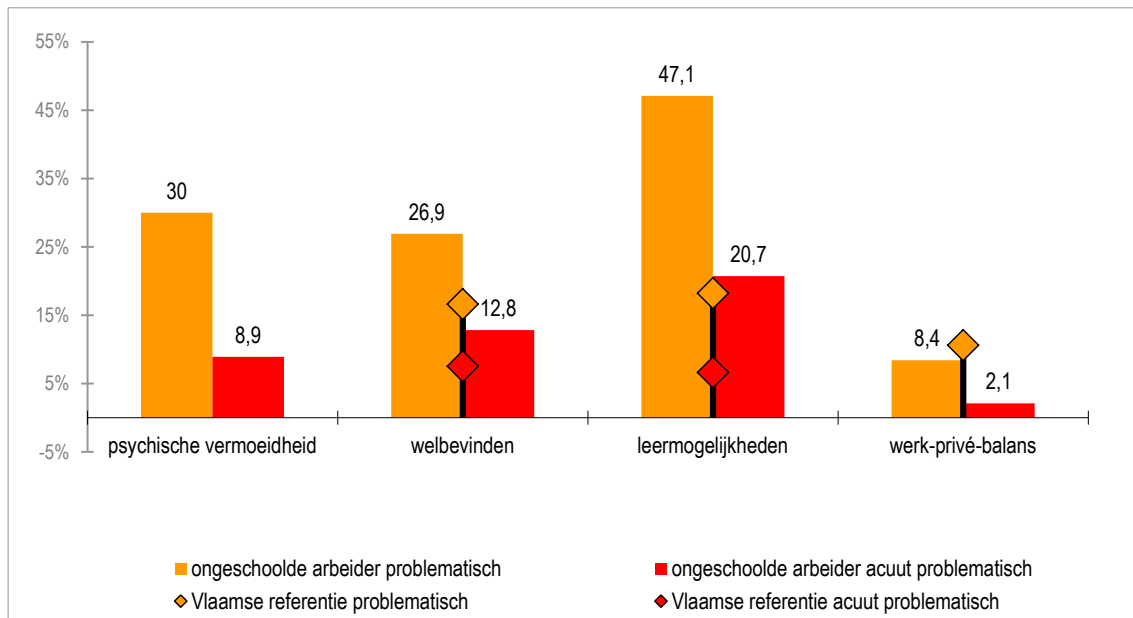
Tabel 2: Werkbaarheidsindicatoren voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1134	70,0	30,0	8,9
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 0,213; p = 0,644		chi ² = 0,807; p = 0,369
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1140	73,1	26,9	12,8
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 129,748; p = 0,000		chi ² = 72,949; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1046	52,9	47,1	20,7
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 512,727; p = 0,000		chi ² = 247,165; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1149	91,6	8,4	2,1
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 14,857; p = 0,000		chi ² = 1,132; p = 0,287

⁷ Deze beroepsgroep komt overeen met deze beschreven in het dossier werkbaar werk kortgeschoolde arbeiders beschikbaar op de website www.serv.be/werkbaarwerk

2.1.2 Verschil ongeschoolde/geoefende arbeiders en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 3: Werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders – werknemers (2010)

Voor de indicatorscore **psychische vermoeidheid** is er in 2010 geen significant verschil tussen de ongeschoolde arbeiders en het gemiddelde voor Vlaanderen:

- Voor 30% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 8,9% is ze acuut problematisch ('acute werkstress').

Voor **welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans** zijn er in 2010 wel significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een groter aandeel van de ongeschoolde arbeiders problematisch. Voor werk-privé-balans is de situatie omgekeerd.

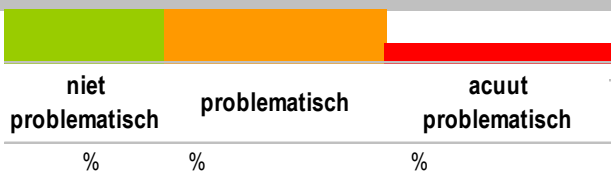
- Voor 26,9% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 12,8% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 7,5%.
- Bij 47,1% van de ongeschoolde arbeiders de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 20,7% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

- Voor 8,4% van de ongeschoolde arbeiders is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaamse referentie van 10,6%. Voor 2,1% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet van de Vlaamse referentie.

2.2. De risico-indicatoren voor ongeschoolde/geoefende arbeiders 2010

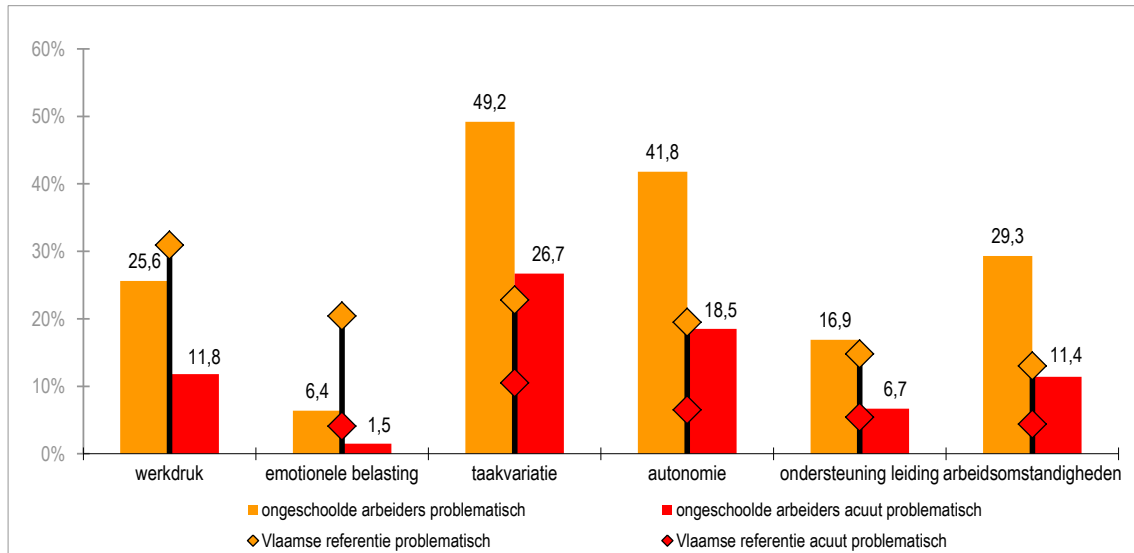
2.2.1 De cijfers

Tabel 3: Risico-indicatoren voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1052	74,4	25,6	11,8
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 35,369; p = 0,000		chi ² = 2,615; p = 0,106
EMOTIONELE BELASTING	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1050	93,6	6,4	1,5
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 124,208; p = 0,000		chi ² = 13,099; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1050	50,8	49,2	26,7
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 485,323; p = 0,000		chi ² = 126,619; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1047	58,2	41,8	18,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 319,393; p = 0,000		chi ² = 107,967; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1049	83,1	16,9	6,7
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 5,618; p = 0,018		chi ² = 4,047; p = 0,044
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
ongeschoolde/geoefende arbeiders	1160	70,7	29,3	11,4
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 322,934; p = 0,000		chi ² = 92,032; p = 0,000

2.2.2 Verschil ongeschoolde/geoefende arbeiders en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren

Figuur 4: Risico-indicatoren voor de ongeschoolde arbeiders – werknemers (2010)

Voor alle risico-indicatoren zien we in 2010 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De ongeschoolde arbeiders laten voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden minder gunstige scores zien. Voor werkdruk en emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

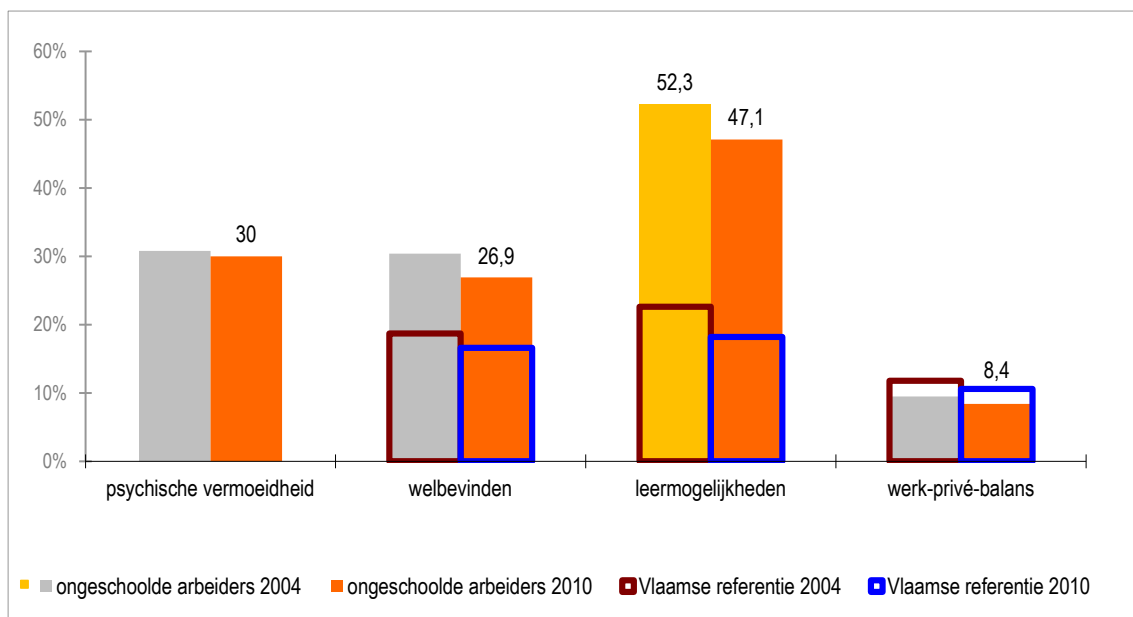
- Voor 25,6% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 30,9%. Voor 11,8% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 6,4 % van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt op minder dan de helft van het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 1,5% en ligt ook lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.
- Bij 49,2 % van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 26,7. Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,5% ligt.
- Bij 41,8% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Bij 18,5% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte

autonomie'). Dit percentage ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

- Voor 16,9% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt met 14,8% lager. Voor 6,7% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 5,4% ligt.
- Bij 29,3% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is meer dan twee keer het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 11,4% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is meer dan het dubbele van het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2010

Figuur 5: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders – werknemers (2004-2010)

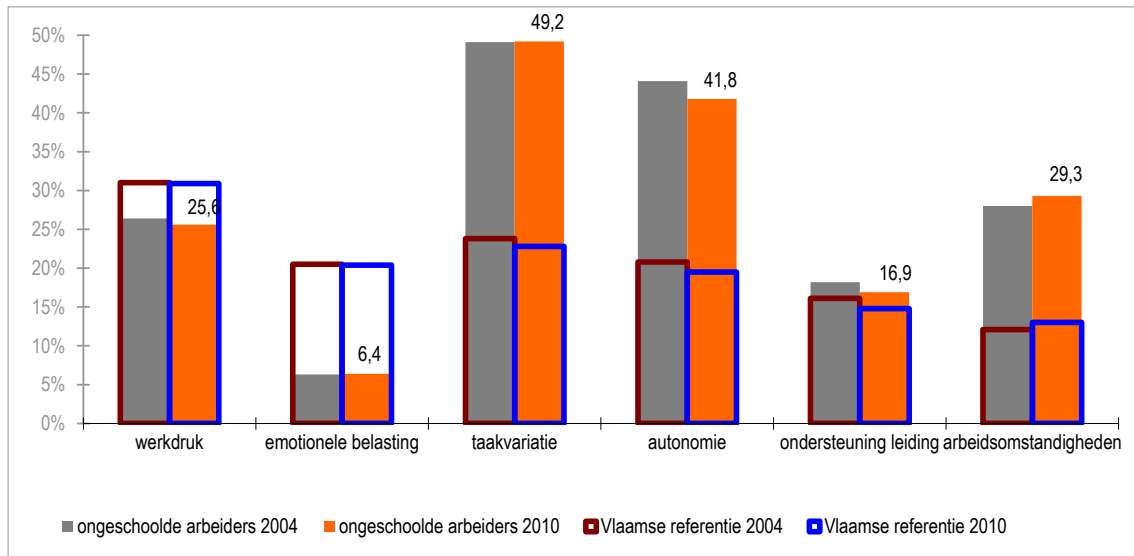

Voor leermogelijkheden is er voor de ongeschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel leermogelijkheden problematisch is gedaald van 52,3% naar 47,1%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden groter voor de ongeschoolde arbeiders dan in Vlaanderen. Voor werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de ongeschoolde arbeiders kleiner dan dat voor Vlaanderen. De situatie is volledig analoog in 2010.

2.4. Evolutie risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2010

Figuur 6: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren is er bij de ongeschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en belastende arbeidsomstandigheden groter voor de ongeschoolde arbeiders dan de Vlaamse referentie. Bij de risicofactoren werkdruk en emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. De ongeschoolde arbeiders scoren voor het aandeel problematisch onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2010 is volledig analoog met die van 2004.

3. Beroepsgroep geschoolde arbeiders-technici

Het WBM-bestand bevat gegevens van 1515 geschoolde arbeiders-technici voor 2010.

3.1. De werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeider-technici 2010

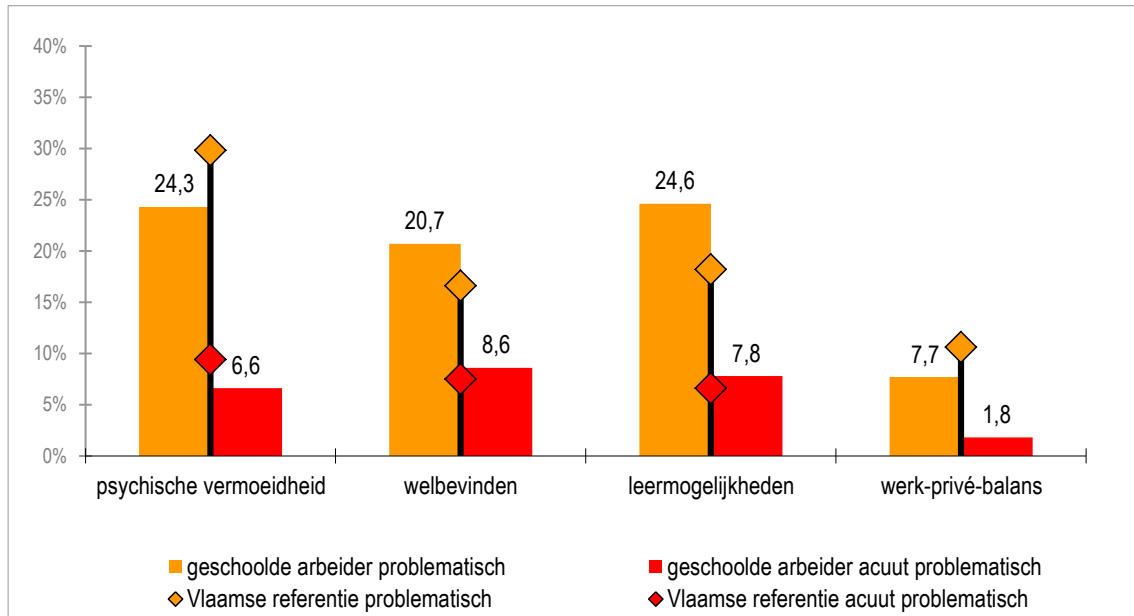
3.1.1 De cijfers

Tabel 4: Werkbaarheidsindicatoren voor de geschoolde arbeiders-technici – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1483	75,7	24,3	6,6
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 30,966; p = 0,000		chi ² = 18,517; p = 0,000
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1480	79,3	20,7	8,6
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 40,922; p = 0,000		chi ² = 13,333; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1393	75,4	24,6	7,8
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 116,257; p = 0,000		chi ² = 34,542; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1492	92,3	7,7	1,8
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 26,703; p = 0,000		chi ² = 3,814; p = 0,051

3.1.2 Verschil geschoolde arbeiders-technici en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 7: Werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici – werknemers (2010)

Voor alle werkbaarheidsindicatoren (**psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans**) zijn er in 2010 significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een groter aandeel van de geschoolde arbeiders problematisch. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is de situatie omgekeerd.

- Voor 24,3% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 29,8% ligt. Voor 6,6% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt hiervoor op 9,4%.
- Voor 20,7% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 8,6% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 7,5%.
- Bij 24,6% van de geschoolde arbeiders de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 7,8% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 7,7% van de geschoolde arbeiders is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaam-

se referentie van 10,6%. Voor 1,8% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit percentage verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

3.2. De risico-indicatoren voor geschoolde arbeiders-technici 2010

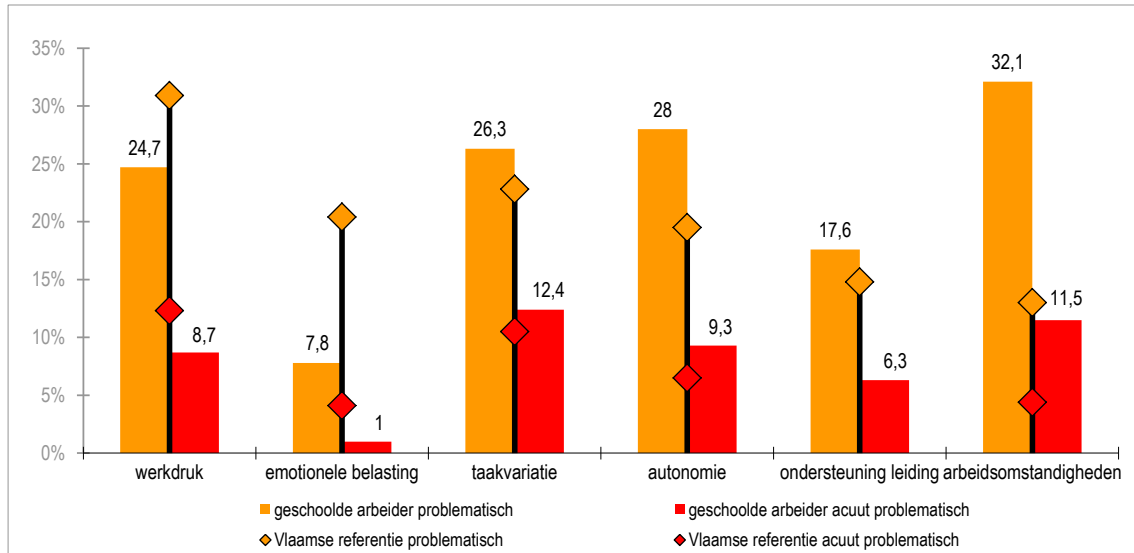
3.2.1 De cijfers

Tabel 5: Risico-indicatoren voor de geschoolde arbeiders-technici – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRIJK	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1396	75,3	24,7	8,7
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 54,527; p = 0,000		chi ² = 31,451; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1391	92,2	7,8	1,0
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 126,664; p = 0,000		chi ² = 27,309; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1390	73,7	26,3	12,4
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 88,818; p = 0,000		chi ² = 36,287; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1391	72,0	28,0	9,3
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 127,493; p = 0,000		chi ² = 36,680; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1395	82,4	17,6	6,3
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 11,848; p = 0,001		chi ² = 2,650; p = 0,104
ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN	N			
geschoolde arbeiders - technicus	1506	67,9	32,1	11,5
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 422,324; p = 0,000		chi ² = 96,177; p = 0,000

3.2.2 Verschil geschoolde arbeiders-technici en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 8: Risico-indicatoren voor de geschoolde arbeiders – werknemers (2010)

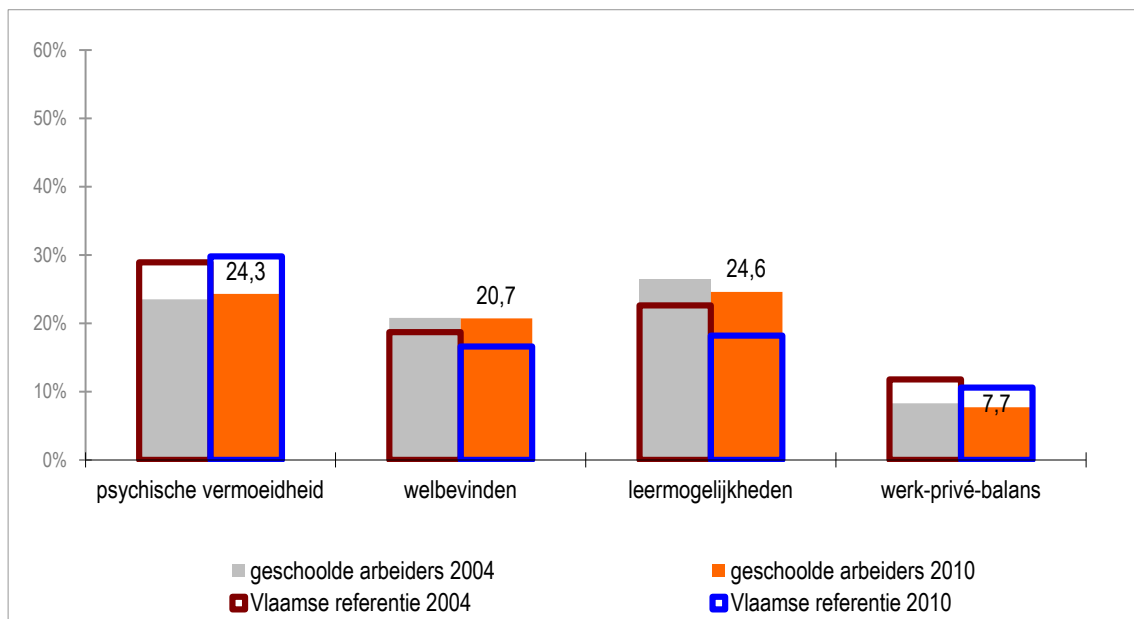
Voor alle de risico-indicatoren zien we in 2010 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De geschoolde arbeiders laten voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden minder gunstige scores zien. Voor werkdruk en emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

- Voor 24,7% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 30,9. Voor 8,7% is ze acut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is lager dan de Vlaamse referentie van 12,3%.
- Bij 7,8% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt op minder dan de helft van het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 1% en ligt ook lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.
- Bij 26,3 % van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 12,4%. Ook dit aandeel verschilt van het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,5% ligt.
- Bij 28% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Bij 9,3% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit percentage ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

- Voor 17,6% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt met 14,8% lager. Voor 6,3% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 32,1% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 11,5% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2010

Figuur 9: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de geschoolde arbeiders-technici – werknemers (2004-2010)

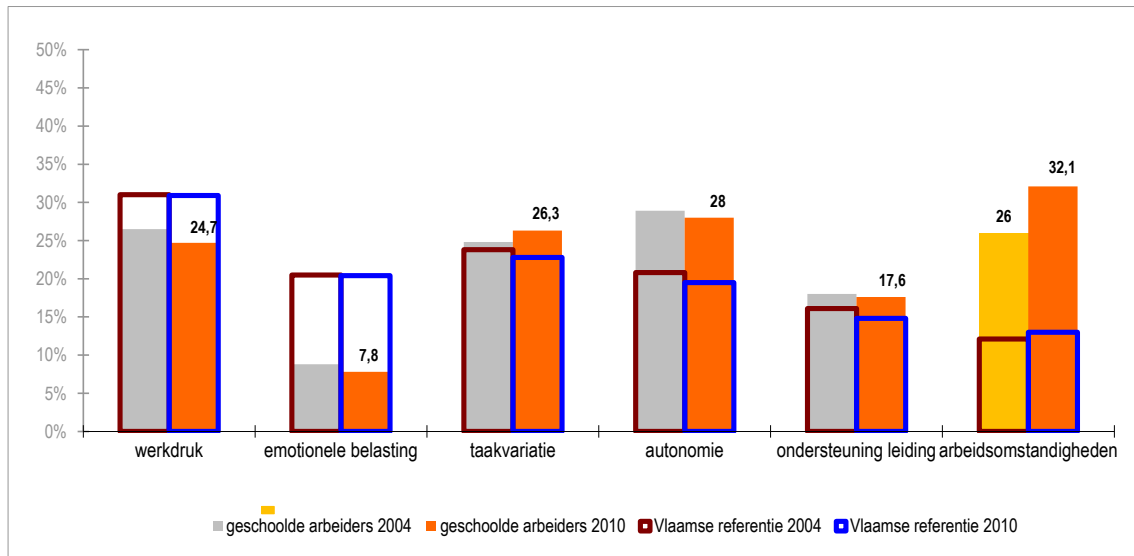

Voor geen van de werkbaarheidsindicatoren is er voor de geschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor psychisch vermoeidheid en werk-privé-balans kleiner voor de geschoolde arbeiders dan in Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden krijgen we het omgekeerde beeld. De situatie is volledig analoog voor 2010.

3.4. Evolutie risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2010

Figuur 10: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de geschoolde arbeiders-technici – werknemers (2004-2010)

Voor arbeidsomstandigheden is er bij de geschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel arbeidsomstandigheden problematische steeg in deze periode van 26% naar 32,1%.

In 2010 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en belastende arbeidsomstandigheden groter voor de geschoolde arbeiders dan de Vlaamse referentie. Bij de risicofactoren werkdruk en emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. De geschoolde arbeiders scoren voor het aandeel problematisch voor deze indicatoren onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2010 is volledig analoog met deze van 2004.

4. Beroepsgroep uitvoerende bedienden

Het WBM-bestand bevat gegevens van 2618 uitvoerende bedienden voor 2010.

4.1. De werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2010

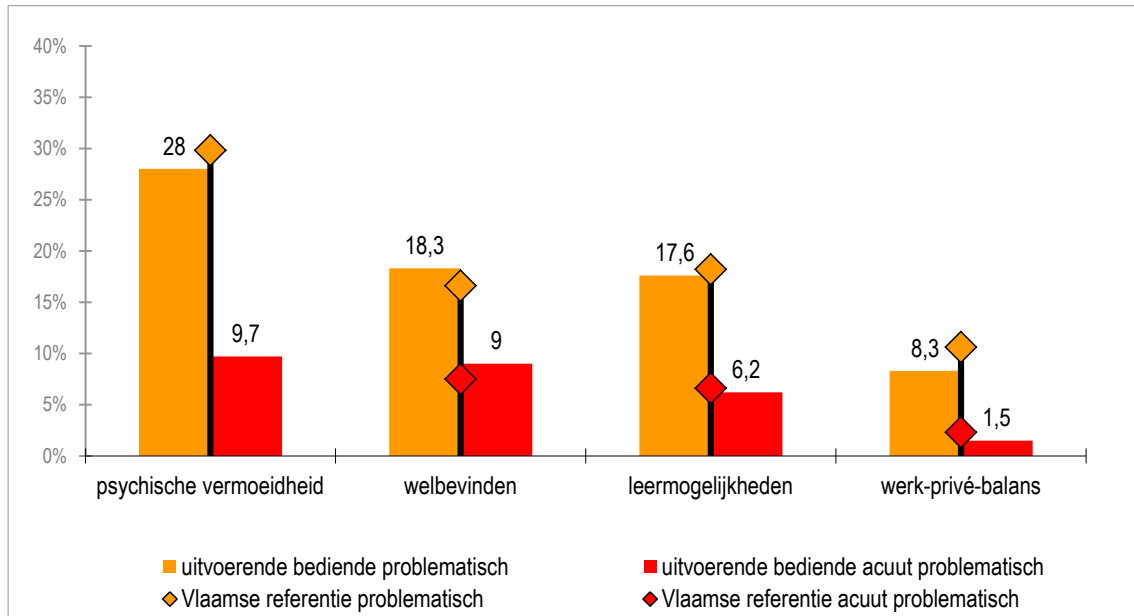
4.1.1 De cijfers

Tabel 6: Werkbaarheidsindicatoren voor de uitvoerende bedienden – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
uitvoerende bedienden	2576	72,0	28,0	9,7
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 7,912; p = 0,005		chi ² = 0,006; p = 0,940
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
uitvoerende bedienden	2576	81,7	18,3	9,0
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 22,104; p = 0,000		chi ² = 23,882; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
uitvoerende bedienden	2419	82,4	17,6	6,2
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 36,950; p = 0,000		chi ² = 19,119; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
uitvoerende bedienden	2558	91,7	8,3	1,5
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 28,852; p = 0,000		chi ² = 12,178; p = 0,000

4.1.2 Verschil uitvoerende bedienden en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 11: Werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden – werknemers (2010)

Voor alle werkbaarheidsindicatoren (**psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans**) zijn er in 2010 significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is de situatie voor een kleiner aandeel van de uitvoerende bedienden problematisch. Voor welbevinden en leermogelijkheden⁸ is de situatie omgekeerd.

- Voor 28% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 29,8% ligt. Voor 9,7% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 18,3% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 9% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 7,5%.
- Bij 17,6% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ver-

⁸ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor 2010 voor uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden problematisch en acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

schilt van het Vlaamse gemiddelde⁹. Bij 6,2% van de uitvoerende bedienden is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹⁰.

- Voor 8,3% van de uitvoerende bedienden is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaamse referentie van 10,6%. Voor 1,5% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit percentage ligt lager dan Vlaamse referentiecijfer van 2,3%.

⁹ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

¹⁰ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

4.2. De risico-indicatoren voor uitvoerende bedienden 2010

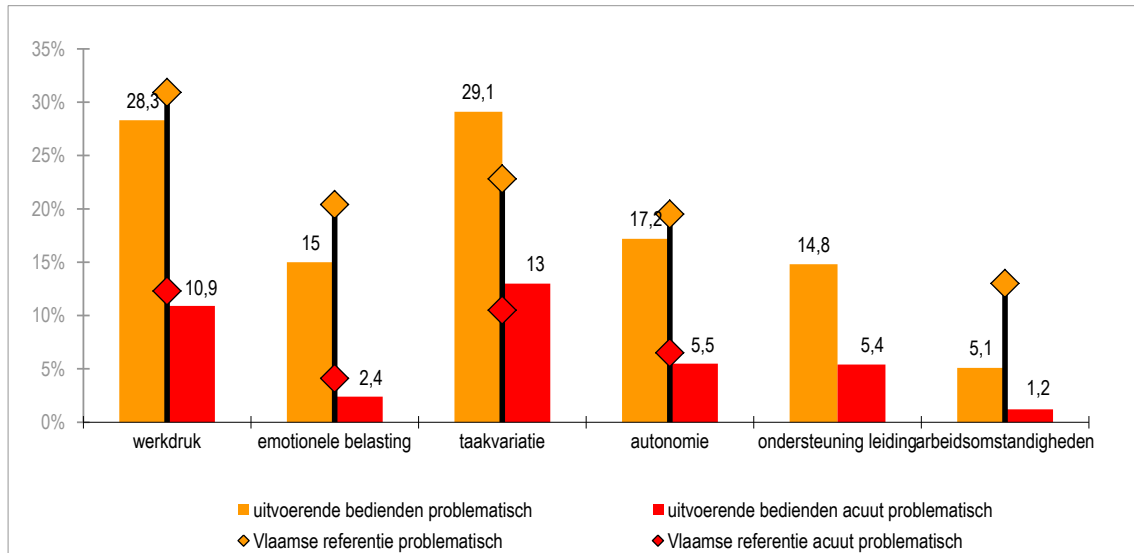
4.2.1 De cijfers

Tabel 7: Risico-indicatoren voor de uitvoerende bedienden – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
uitvoerende bedienden	2421	71,7	28,3	10,9
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 27,627; p = 0,000		chi ² = 12,362; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
uitvoerende bedienden	2423	85,0	15,0	2,4
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 20,652; p = 0,000		chi ² = 5,733; p = 0,017
TAAKVARIATIE	N			
uitvoerende bedienden	2427	70,9	29,1	13,0
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 154,371; p = 0,000		chi ² = 41,831; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
uitvoerende bedienden	2421	82,8	17,2	5,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 19,441; p = 0,000		chi ² = 10,256; p = 0,001
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
uitvoerende bedienden	2423	85,2	14,8	5,4
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 0,174; p = 0,677		chi ² = 0,038; p = 0,846
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
uitvoerende bedienden	2611	94,9	5,1	1,2
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 24,468; p = 0,000		chi ² = 3,076; p = 0,079

4.2.2 Verschil uitvoerende bedienden en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 12: Risico-indicatoren voor de uitvoerende bedienden – werknemers (2010)

Voor ondersteuning vanuit de directe leiding zien we voor uitvoerende bedienden geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 14,8% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 5,4% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

Voor vijf van de zes de risico-indicatoren zien we in 2010 wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De uitvoerende bedienden laten voor taakvariatie en autonomie¹¹ minder gunstige scores zien. Voor werkdruk, emotionele belasting en belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Voor 28,3% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 30,9%. Voor 10,9% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is lager dan de Vlaamse referentie van 12,3%.
- Bij 15% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('ex-

¹¹ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor autonomie problematisch en acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

treem emotioneel belastend werk') ligt op 2,4% en ligt ook lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.

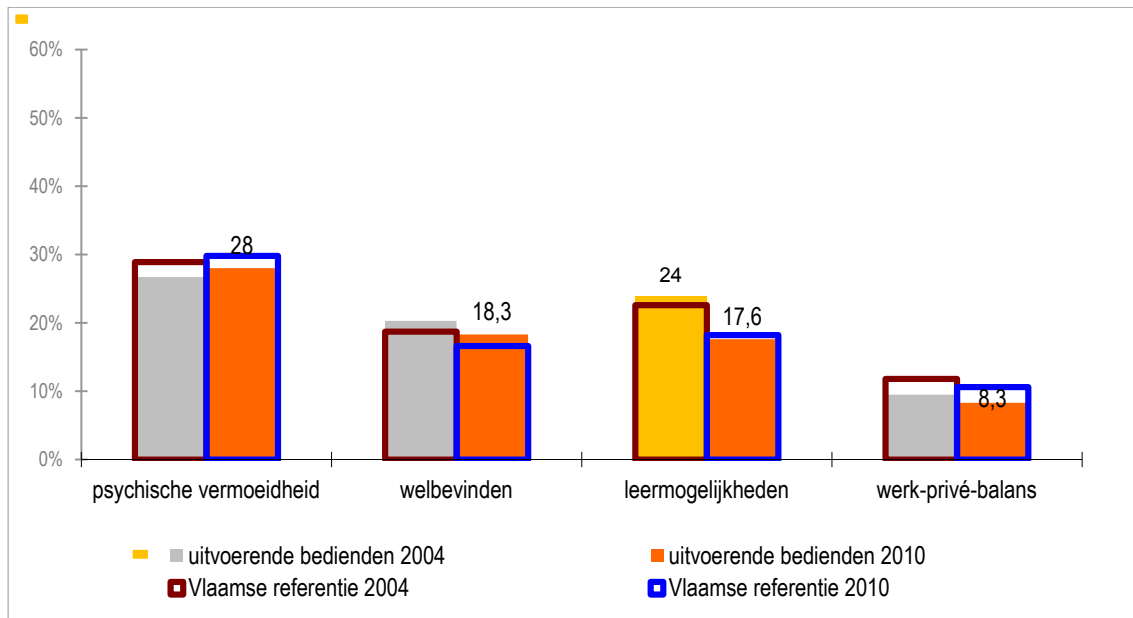
- ▀ Bij 29,1% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 13%. Ook dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,5%.
- ▀ Bij 17,2% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹². Bij 5,5% van de uitvoerende bedienden is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹³.
- ▀ Bij 5,1% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 1,2% van de uitvoerende bedienden is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse referentiecijfer.

¹² De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

¹³ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor autonomie acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

4.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2004-2010

Figuur 13: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de uitvoerende bedienden – werknemers (2004-2010)

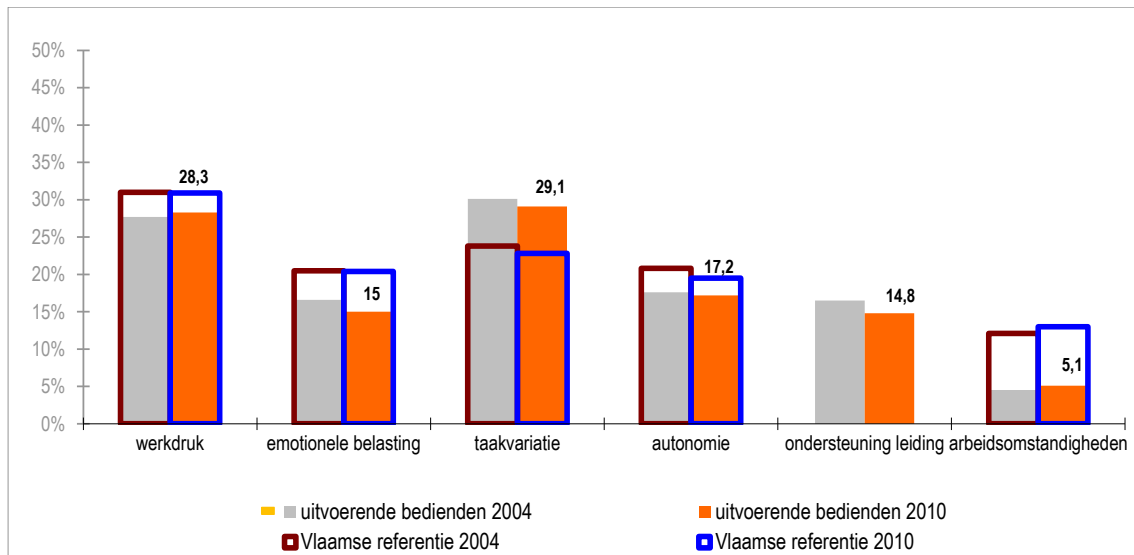
Voor leermogelijkheden is er voor de uitvoerende bedienden sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel met problematische leermogelijkheden daalde van 24% naar 17,6%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor psychisch vermoeidheid en werk-privé-balans kleiner voor de uitvoerende bedienden dan in Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden krijgen we het omgekeerde beeld. De situatie is volledig analoog voor 2010¹⁴.

¹⁴ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor 2010 voor de uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden problematisch eveneens een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

4.4. Evolutie risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2004-2010

Figuur 14: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de uitvoerende bedienden – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren is er bij de uitvoerende bedienden sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie en autonomie¹⁵ groter voor de uitvoerende bedienden dan de Vlaamse referentie. Bij de risicofactoren werkdruk, emotionele belasting en belastende arbeidsomstandigheden krijgen we het omgekeerde beeld. Bij de uitvoerende bedienden ligt het aandeel problematisch onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2010 is volledig analoog met die van 2004.

¹⁵ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor 2004 en voor 2010 voor de uitvoerende bedienden voor autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

5. Beroepsgroep zorg/onderwijsfunctie

Het WBM-bestand bevat gegevens van 1622 zorg/onderwijsfunctie voor 2010.

5.1. De werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2010

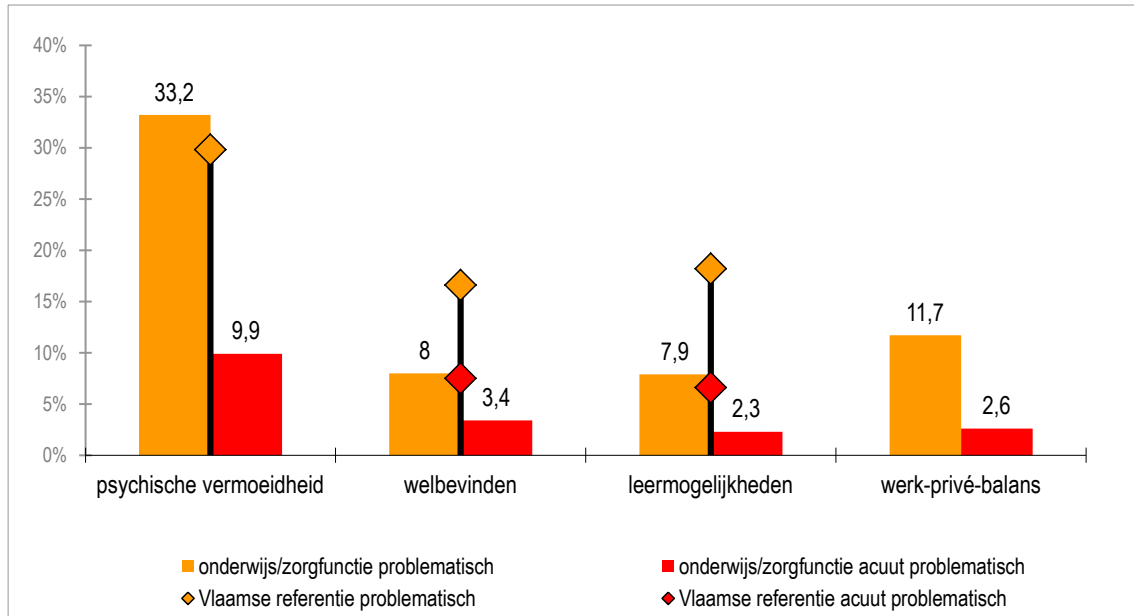
5.1.1 De cijfers

Tabel 8: Werkbaarheidsindicatoren voor de zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
zorg/onderwijsfunctie	1585	66,8	33,2	9,9
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 5,837; p = 0,016		chi ² = 0,161; p = 0,688
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
zorg/onderwijsfunctie	1588	92,0	8,0	3,4
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 63,628; p = 0,000		chi ² = 24,307; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
zorg/onderwijsfunctie	1462	92,1	7,9	2,3
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 16,680; p = 0,000		chi ² = 8,365; p = 0,004
WERK-PRIVE-BALANS	N			
zorg/onderwijsfunctie	1602	88,3	11,7	2,6
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 0,007; p = 0,934		chi ² = 0,062; p = 0,804

5.1.2 Verschil zorg/onderwijsfunctie en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 15: Werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2010)

Voor de indicatorscore **werk-privé-balans** is er in 2010 geen significant verschil tussen de zorg/onderwijsfunctie en het gemiddelde voor Vlaanderen:

- Voor 11,7% van de zorg/onderwijsfunctie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Voor 2,6% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict').

Voor **psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk en leermogelijkheden** zijn er in 2010 wel significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de zorg/onderwijsfunctie problematisch. Voor psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

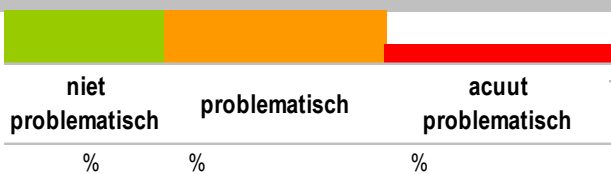
- Voor 33,2% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 9,9% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 8% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 3,4% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie hoger namelijk op 7,5%.

- Bij 7,9% van de zorg/onderwijsfunctie de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 2,3% van de zorg/onderwijsfunctie is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

5.2. De risico-indicatoren voor zorg/onderwijsfunctie 2010

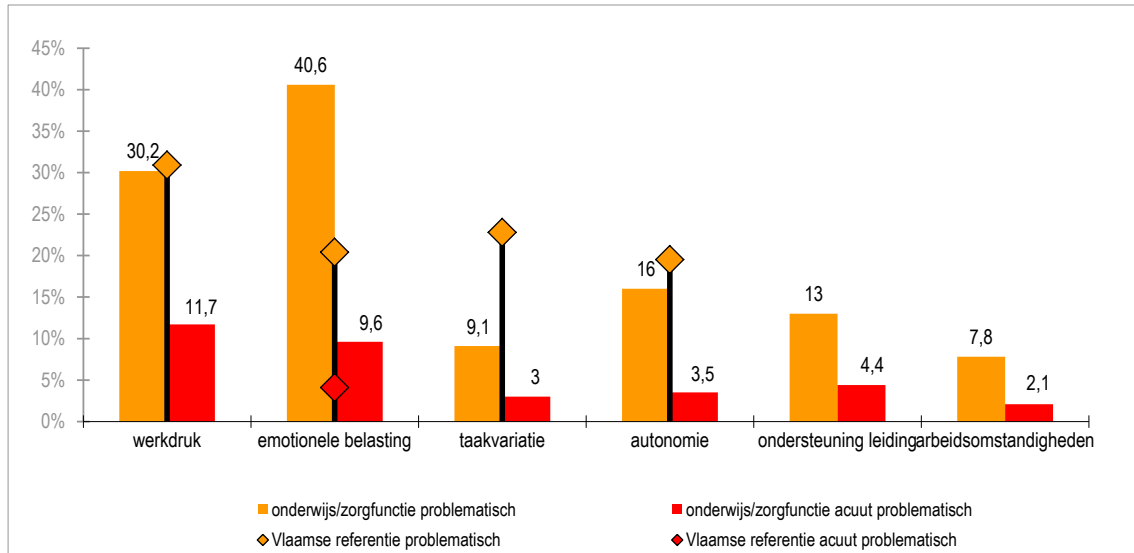
5.2.1 De cijfers

Tabel 9: Risico-indicatoren voor de zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
zorg/onderwijsfunctie	1458	69,8	30,2	11,7
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 7,424; p = 0,006		chi ² = 3,657; p = 0,056
EMOTIONELE BELASTING	N			
zorg/onderwijsfunctie	1466	59,4	40,6	9,6
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 371,775; p = 0,000		chi ² = 114,314; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
zorg/onderwijsfunctie	1464	90,9	9,1	3,0
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 30,182; p = 0,000		chi ² = 3,495; p = 0,062
AUTONOMIE	N			
zorg/onderwijsfunctie	1460	84,0	16,0	3,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 9,784; p = 0,002		chi ² = 0,403; p = 0,525
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
zorg/onderwijsfunctie	1465	87,0	13,0	4,4
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 2,931; p = 0,087		chi ² = 3,224; p = 0,073
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
zorg/onderwijsfunctie	1610	92,2	7,8	2,1
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 0,082; p = 0,775		chi ² = 0,492; p = 0,483

5.2.2 Verschil zorg/onderwijsfunctie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 16: Risico-indicatoren voor de zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2010)

Voor **ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden** is er in 2010 er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 13% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 4,4% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').
- Bij 7,8% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Bij 2,1% van de zorg/onderwijsfunctie is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden').

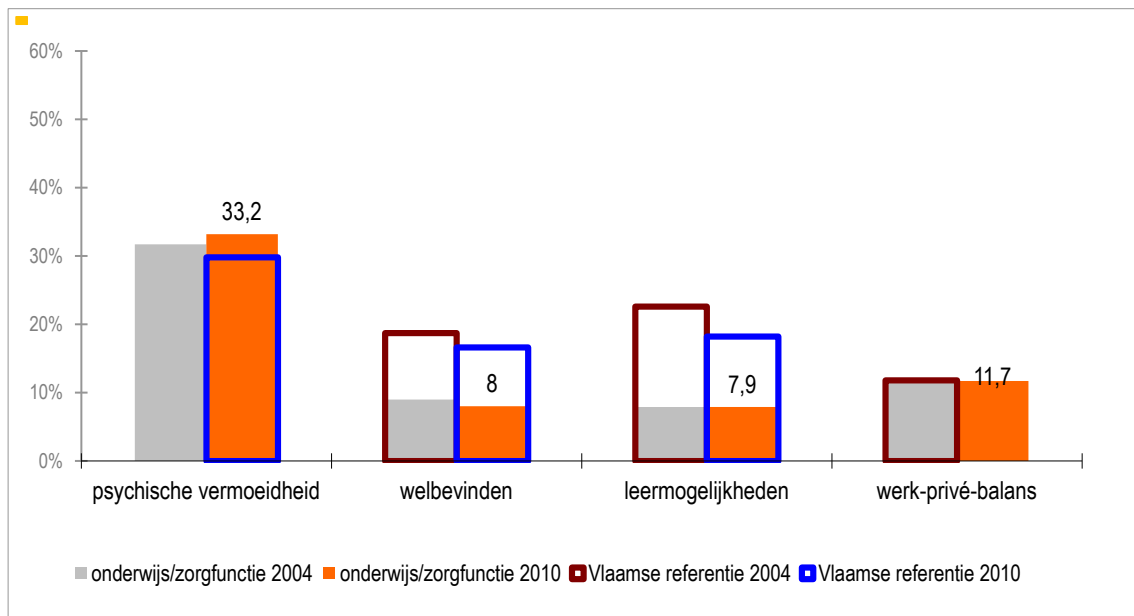
Voor de andere risico-indicatoren (**werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie en autonomie**) zien we in 2010 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De zorg/onderwijsfunctie laten voor werkdruk, taakvariatie en autonomie gunstigere scores zien. Voor emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

- Voor 30,2% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 30,9%. Voor 11,7% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 40,6% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 9,6% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.

- Bij 9,1% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 3%. Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 16% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 3,5% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

5.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2010

Figuur 17: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2004-2010)

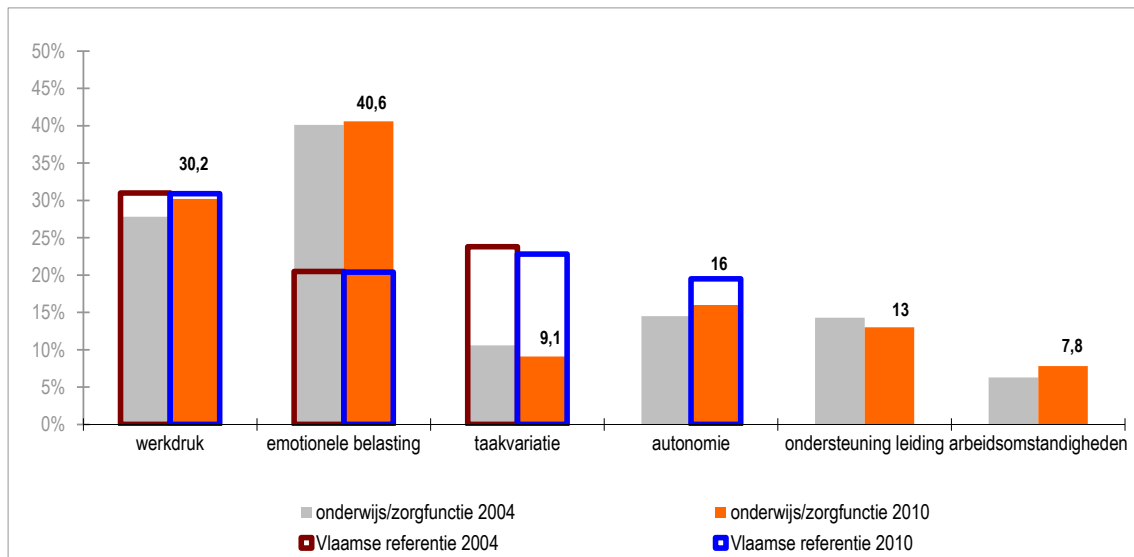

Voor geen van de vier indicatoren is er voor de zorg/onderwijsfunctie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden kleiner voor de zorg/onderwijsfunctie dan in Vlaanderen. Voor werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de zorg/onderwijsfunctie groter dan dat voor Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en leermogelijkheden is de situatie in 2010 analoog met die van 2004. Voor werk-privé-balans valt in 2010 het verschil met het Vlaamse gemiddelde weg. Voor psychische vermoeidheid scoort in 2010 een groter aandeel werknemers problematisch in de onderwijs- en zorgsector.

5.4. Evolutie risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2010

Figuur 18: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de zorg/onderwijsfunctie – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren is er in de periode 2004-2010 sprake van een significante evolutie in het aandeel 'problematisch'.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en taakvariatie voor de zorg/onderwijsfuncties lager dan de Vlaamse referentie. Bij de risicofactor emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. In 2010 krijgen we hetzelfde beeld. In dat jaar is er ook een verschil op het vlak van autonomie. Het aandeel problematisch ligt voor de zorg- en onderwijsfuncties lager het Vlaamse referentiecijfer.

6. Beroepsgroep middenkader/professional

Het WBM-bestand bevat gegevens van 1315 middenkader/professionals voor 2010.

6.1. De werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2010

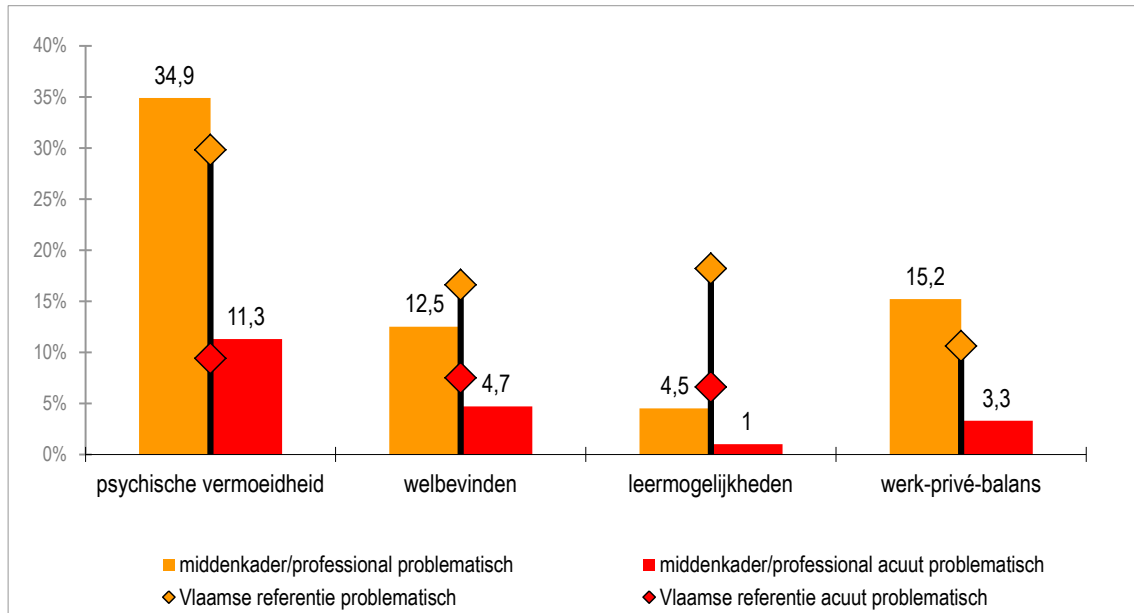
6.1.1 De cijfers

Tabel 10: Werkbaarheidsindicatoren voor de middenkader/professional – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
middenkader/professional	1294	65,1	34,9	11,3
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 12,709; p = 0,000		chi ² = 4,602; p = 0,032
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
middenkader/professional	1300	87,5	12,5	4,7
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 5,143; p = 0,023		chi ² = 5,766; p = 0,016
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
middenkader/professional	1210	95,5	4,5	1,0
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 58,949; p = 0,000		chi ² = 27,166; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
middenkader/professional	1306	84,8	15,2	3,3
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 17,647; p = 0,000		chi ² = 3,409; p = 0,065

6.1.2 Verschil middenkader/professional en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 19: Werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional – werknemers (2010)

Voor alle indicatoren zijn er in 2010 significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de middenkader/professional problematisch. Voor werk-privé-balans en psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

- Voor 34,9% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Deze score ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 11,3% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Ook hier ligt het Vlaamse referentiecijfer met 9,4% lager.
- Voor 12,5% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 4,7% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook dat percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 7,5%.
- Bij 4,5% van de middenkader/professional de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,9%. Bij 4,5% van de middenkader/professional is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 15,2% van de middenkader/professional is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt hoger dan de

Vlaamse referentie van 10,6%. Voor 3,3% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

6.2. De risico-indicatoren voor middenkader/professional 2010

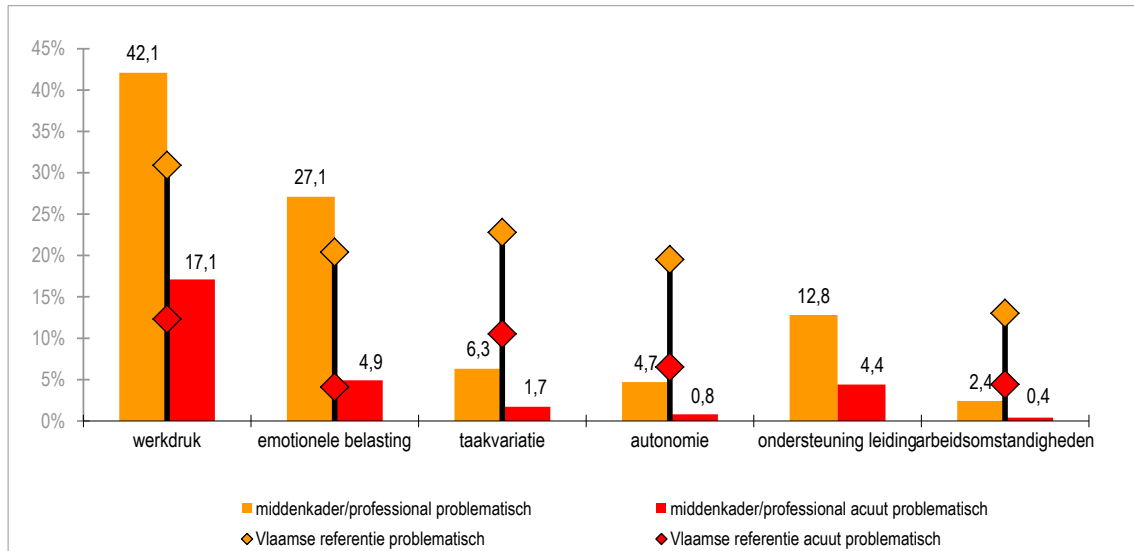
6.2.1 De cijfers

Tabel 11: Risico-indicatoren voor de middenkader/professional – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK				
	N			
middenkader/professional	1213	57,9	42,1	17,1
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 45,616; p = 0,000		chi ² = 17,048; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING				
	N			
middenkader/professional	1209	72,9	27,1	4,9
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 56,578; p = 0,000		chi ² = 9,095; p = 0,003
TAAKVARIATIE				
	N			
middenkader/professional	1209	93,7	6,3	1,7
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 65,608; p = 0,000		chi ² = 15,936; p = 0,000
AUTONOMIE				
	N			
middenkader/professional	1211	95,3	4,7	0,8
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 62,075; p = 0,000		chi ² = 17,970; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING				
	N			
middenkader/professional	1213	87,2	12,8	4,4
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 3,239; p = 0,072		chi ² = 2,777; p = 0,096
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN				
	N			
middenkader/professional	1312	97,6	2,4	0,4
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 61,664; p = 0,000		chi ² = 14,446; p = 0,000

6.2.2 Verschil middenkader/professional en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren

Figuur 20: Risico-indicatoren voor de middenkader/professional – werknemers (2010)

Voor **ondersteuning leiding** is in 2010 er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 12,8% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 4,4% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

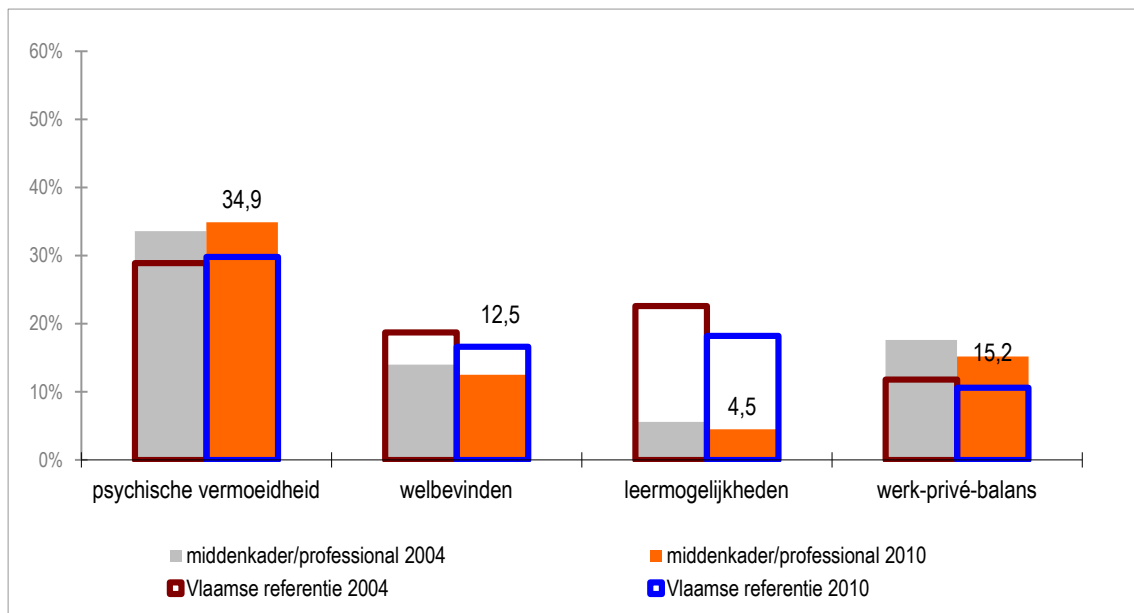
Voor **werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden** zien we in 2010 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De middenkader/professional laten voor werkdruk en emotionele belasting minder gunstige scores zien. Voor taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Voor 42,1% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan de Vlaamse referentie van 30,9%. Voor 17,1% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is hoger dan de Vlaamse referentie van 12,3%.
- Bij 27,1% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 4,9% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.

- Bij 6,3% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 1,7%. Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,5% ligt.
- Bij 4,7% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 19,5%. Voor 0,8% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 6,5%.
- Bij 2,4% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 0,4% van de middenkader/professional is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt onder de Vlaamse referentie van 4,4%.

6.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2004-2010

Figuur 21: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de middenkader/professional – werknemers (2004-2010)

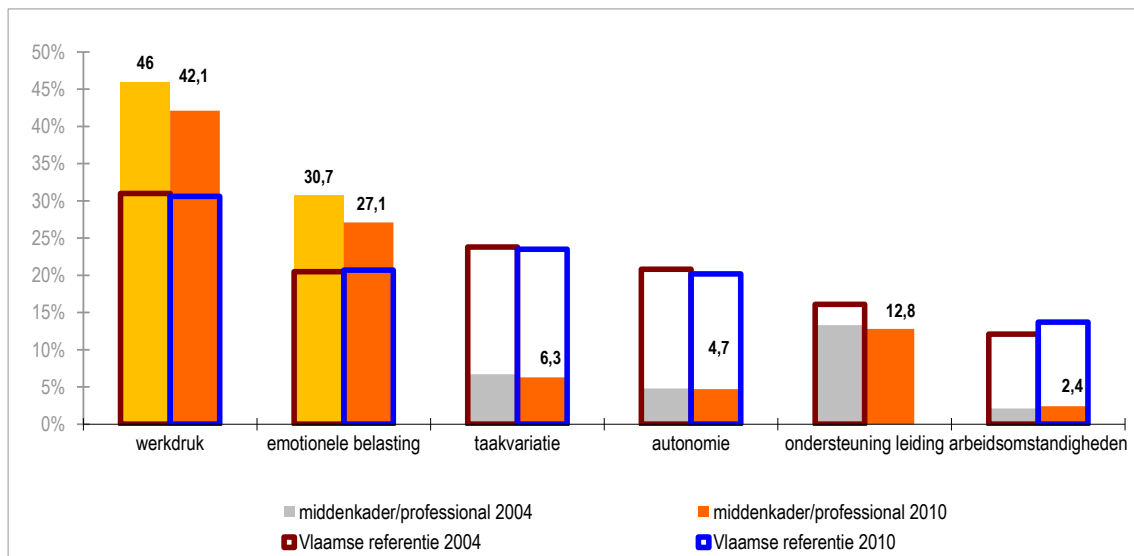
Voor geen van de vier indicatoren is er voor de middenkader/professional sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden lager voor middenkader/professional dan in Vlaanderen. Voor psychische vermoeidheid en

werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de middenkader/professional groter dan dat voor Vlaanderen. In 2010 is het beeld volledig analoog.

6.4. Evolutie risico-indicatoren middenkader/professional 2004-2010

Figuur 22: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de middenkader/professional – werknemers (2004-2010)

Voor twee indicatoren is er sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel werkdruk problematisch is gedaald van 46% naar 42,1%. Het aandeel emotionele belasting is gedaald van 30,7% tot 27,1%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en emotionele belasting groter voor het middenkader/professional dan de Vlaamse referentie. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is de situatie omgekeerd. De middenkaders/professionals hebben een lager aandeel problematisch. Het beeld in 2010 is analoog met uitzondering van de risico-indicator ondersteuning leiding. In 2010 is er voor deze indicator geen verschil meer vast te stellen met het Vlaamse gemiddelde.

7. Beroepsgroep kader/directie

Het WBM-bestand bevat gegevens van 443 kader/directie voor 2010.

7.1. De werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2010

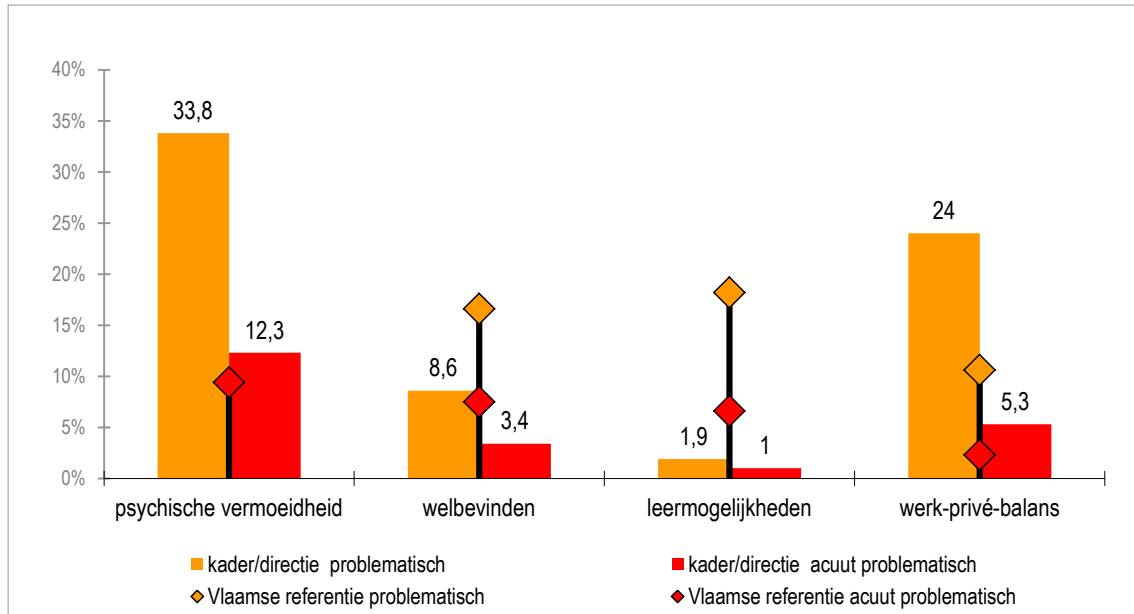
7.1.1 De cijfers

Tabel 12: Werkbaarheidsindicatoren voor de kader/directie – werknemers (2010)

			niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
			%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N				
kader/directie	438		66,2	33,8	12,3
Vlaamse referentie	8751		70,2	29,8	9,4
			chi ² = 2,909; p = 0,088		chi ² = 4,901; p = 0,027
WELBEVINDEN IN HET WERK	N				
kader/directie	440		91,4	8,6	3,4
Vlaamse referentie	8765		83,4	16,6	7,5
			chi ² = 17,083; p = 0,000		chi ² = 7,932; p = 0,005
LEERMOGELIJKHEDEN	N				
kader/directie	412		98,1	1,9	1,0
Vlaamse referentie	8174		81,8	18,2	6,6
			chi ² = 39,779; p = 0,000		chi ² = 10,480; p = 0,001
WERK-PRIVE-BALANS	438				
kader/directie	1306		76,0	24,0	5,3
Vlaamse referentie	8815		89,4	10,6	2,3
			chi ² = 78,636; p = 0,000		chi ² = 15,915; p = 0,000

7.1.2 Verschil kader/directie en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 23: Werkbaarheidsindicatoren kader/directie – werknemers (2010)

Voor alle indicatoren zijn er in 2004 significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de kader/directie problematisch. Voor werk-privé-balans en psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

- Voor 33,8% van de kader/directie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel verschilt niet significant van het Vlaamse gemiddelde. Voor 12,3% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,4%.
- Voor 8,6% van de kader/directie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 3,4% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse gemiddelde van 7,5%.
- Bij 1,9% van de kader/directie de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 1% van de kader/directie is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 24% van de kader/directie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage is dubbel zo hoog als de Vlaamse referentie van 10,6%. Voor 5,3% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Ook dit aandeel ligt beduidend hoger dan de Vlaamse referentie van 2,3%.

7.2. De risico-indicatoren voor kader/directie 2010

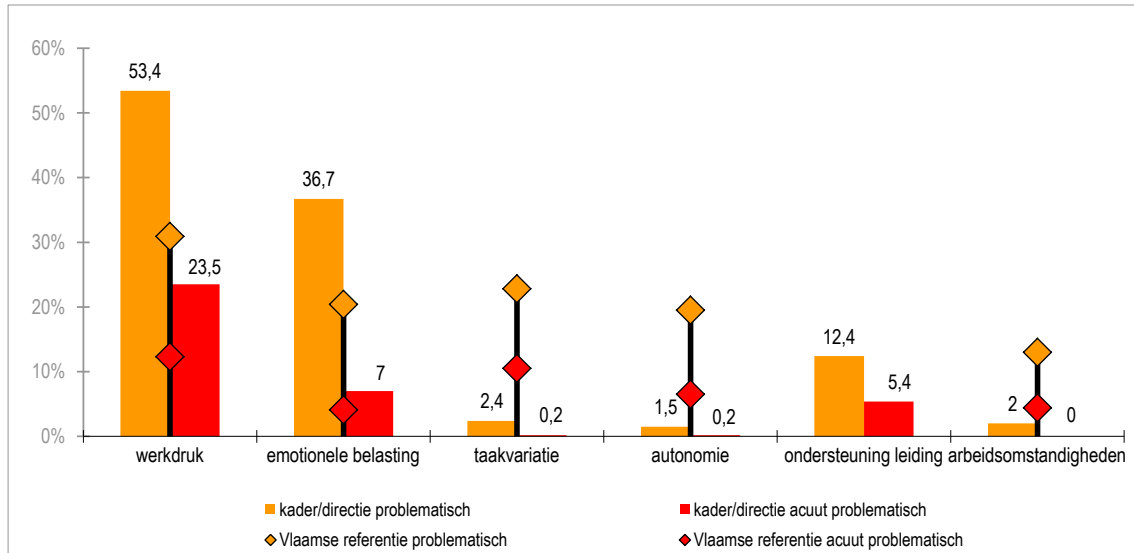
7.2.1 De cijfers

Tabel 13: Risico-indicatoren voor de kader/directie – werknemers (2010)

			niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
			%	%	%
WERKDRUK		N			
kader/directie	412		46,6	53,4	23,5
Vlaamse referentie	8186		69,1	30,9	12,3
			chi ² = 93,603; p = 0,000		chi ² = 46,804; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING		N			
kader/directie	412		63,3	36,7	7,0
Vlaamse referentie	8182		79,6	20,4	4,1
			chi ² = 102,754; p = 0,000		chi ² = 20,438; p = 0,000
TAAKVARIATIE		N			
kader/directie	411		97,6	2,4	0,2
Vlaamse referentie	8182		77,2	22,8	10,5
			chi ² = 50,958; p = 0,000		chi ² = 12,395; p = 0,000
AUTONOMIE		N			
kader/directie	412		98,5	1,5	0,2
Vlaamse referentie	8174		80,5	19,5	6,5
			chi ² = 43,185; p = 0,000		chi ² = 9,394; p = 0,002
ONDERSTEUNING LEIDING		N			
kader/directie	410		87,6	12,4	5,4
Vlaamse referentie	8190		85,2	14,8	5,4
			chi ² = 1,856; p = 0,173		chi ² = 0,000; p = 0,991
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN		N			
kader/directie	442		98,0	2,0	0,0
Vlaamse referentie	8768		87,0	13,0	4,4
			chi ² = 25,686; p = 0,000		chi ² = 6,205; p = 0,013

7.2.2 Verschil kader/directie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren

Figuur 24: Risico-indicatoren voor de kader/directie – werknemers (2010)

Voor ondersteuning leiding is in 2010 er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 12,4% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 5,4% is de situatie acut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

Voor alle andere risico-indicatoren zien we in 2010 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De kader/directie laten voor werkdruk en emotionele belasting minder gunstige scores zien. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

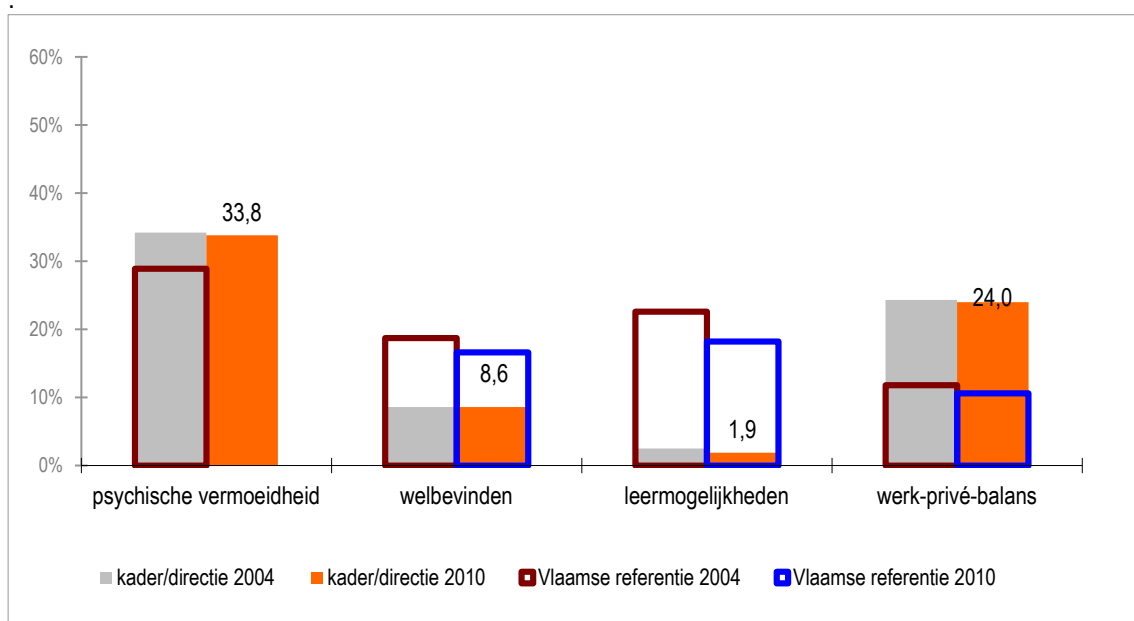
- Voor 53,4% van de kader/directie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan de Vlaamse referentie van 30,9%. Voor 23,5% is ze acut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is hoger dan de Vlaamse referentie van 12,3%.
- Bij 36,7% van de kader/directie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 7% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.
- Bij 2,4% van de kader/directie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acut problematisch ('extreem routinema-

tig werk') ligt op 0,2%. Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,5% ligt.

- Bij 1,5% van de kader/directie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 19,5%. Voor 0,2% van de kader/directie is de situatie op het vlak van autonomie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 6,5%.
- Bij 2% van de kader/directie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Er zijn in onze steekproef geen kaders/directie die zich op het vlak van belastende omstandigheden in een acuut problematische situatie bevinden ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt onder de Vlaamse referentie van 4,5%.

7.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2004-2010

Figuur 25: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de kader/directie – werknemers (2004-2010)

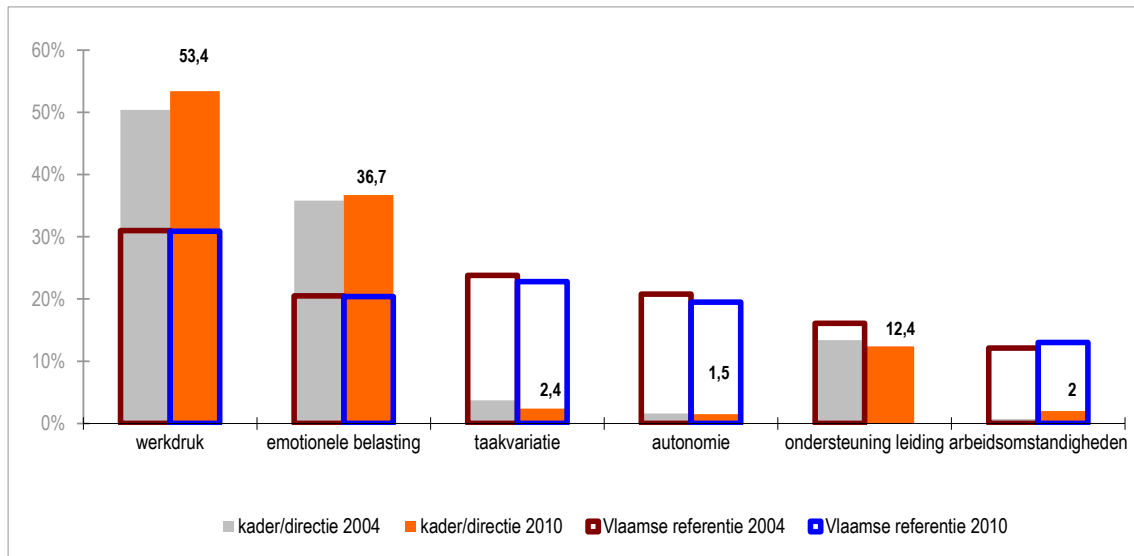

Voor geen van de vier indicatoren is er voor de kader/directie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden lager voor de kader/directie dan in Vlaanderen. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de kader/directie hoger dan dat voor Vlaanderen. In 2010 is de situatie analoog, met uitzondering van psychische vermoeidheid waar het aandeel voor de sector niet meer verschilt van het Vlaamse gemiddelde.

7.4. Evolutie risico-indicatoren kader/directie 2004-2010

Figuur 26: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de kader/directie – werknemers (2004-2010)

Voor geen van zes risico-indicatoren is er sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en emotionele belasting hoger voor de kader/directie dan de Vlaamse referentie. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd. De directie/kaders hebben een lager aandeel problematisch. Het beeld in 2010 is volledig analoog met uitzondering van relatie leiding waar er voor 2010 geen verschil meer is met het Vlaamse gemiddelde.

Referentielijst

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2010), Informatiedossier Vlaamse Werkbaarheidsmonitor loontrekkenden 2010, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2010

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2010), Methodologische nota, vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004, 2007, 2010 en zelfstandige ondernemers 2007, 2010, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2010

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2011), Informatiedossier, Wat maakt werk werkbaar 2004-2007-2010 werknemers ? Onderzoek naar determinanten van werkbaar werk op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004-2007-2010 voor werknemers, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2011

Van Ruysseveldt, J., De Witte, H. & Janssens, F. (2002), Welzijn in het werk op de weegschaal. Onderzoek naar mogelijke invullingen van het concept 'werkbaarheidsgraad' en de haalbaarheid van een monitoringsysteem voor Vlaanderen, HIVA: Leuven